

# GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE  
PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van  
«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN  
(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

## DE SCHONE DOOD.

Dag vóór dag rolden hoofden onder het mes over het schavot van Sanson. Op 17 Brumaire waren het die van René Rideau, metseelaar, Jean Claby, kruidenier, Julien Calliau, kuiper, Jean Teynière, schoenmaker, Florent Ollivier, landbouwer en Thomas Herry, jour-

nalist, allen beschuldigd samengezworen te hebben met de rebellen van de Vendée.

Daags nadien verscheen madame Roland vóór de Revolutionnaire Rechtbank. Vrouw met een edel karakter, een schrandere geest, was zij de ziel van de Gironde geweest. De verhevenheid van haar denkbelden hadden een ingrijpende invloed uitgeoefend, niet alleen op haar echtgenoot maar ook op alwie haar salon bezocht.

De invloed van deze vrouw had veel kommer-volle uren aan de Conven-

tie bezorgd, had heel wat inkt doen vloeien. Met sarcasme bejegende zij eerezuchtige middelmatigen, wat haar veel vijanden op de hals haalde.

Heel de akte van beschuldiging tegen haar steunde op haar betrekkingen met de Girondijnen. Zij schikte zich in haar lot maar kon het niet over haar gemoed krijgen, dat men haar vrienden beledigde.

Ook beet zij van zich af :

— Welke tijden beleven we toch. Hoe laag is het volk gezonken, dat men als misdaden de vriendschap aanrekent die men elkander toedraagt ! Het is niet aan mij een oordeel uit te brengen over de personen die ge naar het schavot hebt gezonden. Maar nooit kon ik





vaststellen, dat zij inzichten hebben gevoed die niet het welzijn van het Vaderland trachtten te behartigen. Oprechte toewijding en onwankelbare vaderlandsliefde waren hun drijfveren. Hebben zij gefaald, dan was dit het gevolg van hun burgerdeugd. Het waren fiere republikeinen. Alleen door goede wetten kan de Republiek de harten veroveren van wie haar nog geen liefde toedraagt !

Men ontnam haar het woord. De voorzitter viel haar in de rede en zei dat het niet geoorloofd was aldus te spreken over de verraders, die het land had veroordeeld.

Mevrouw Roland keerde zich naar het publiek en riep die mensen als getuigen dat men haar belette de Waarheid te verkonden. Maar het volk was zo door haat verblind dat het met honend gejuuw antwoordde. Van dat ogenblik af hulde madame Roland zich in een minachtend stilzwijgen.

Toen het doodvonnis uitgesproken was, wendde zij zich tot de rechter en zei met zacht zangerige stem :

— Gij meent dat ik waardig ben het lot der mannen te delen die ge vermoord hebt ? Ik zal de moed, die zij op het schavot toonden, niet beschamen.

Nog diezelfde dag werd zij terechtgesteld, samen met François Lamarche, de gewezen bestuurder van de Assignatendrukkerij. Zij verzocht, dat men haar mooie zwarte haren niet knippen zou. Sanson deed haar evenwel opmerken, dat, mocht hij aan haar wens voldoen, de terechtstelling een ontzettende marteling voor haar worden zou.

— Laat er dan tenminste zoveel aan, verzocht zij, dat men mijn hoofd aan het volk kan laten zien !

Toen men haar gebonden had, kwam zij tot een lichte inkeer, zij boog het hoofd voorover en enige tranen bevochtigden haar ogen. Aan wie dacht zij toen ? Aan haar echtgenoot en haar dochter, die haar nog lang zouden overleven ? Ofwel aan wat eens haar eigen woorden waren geweest : « Als men de onschuld opoffert, wanneer dwaling en boos opzet haar veroordelen, dan is de overwinning nakend ! »

Weer hief zij trots het hoofd op en van af dit moment hield zij zich kranig.

Toen de fatale kar bij het schavot stilstond, vroeg zij, dat men haar lotgenoot Lamarche, die meer dood dan levend van angst was en over gans het lichaam sidderde, zou laten voorgaan :

— Na u, mijnheer. Ik wil u het schouwspel besparen mijn bloed te zien vloeien.

Wel had Fouquier-Tinville de volgorde der terechtstelling bepaald, maar de beul had niet de moed zich tegen de laatste wil van deze edele en moedige vrouw te verzetten.

Het toeval wou dat naar aanleiding van het feest van de tiende Augustus een groot beeld van de Vrijheid op het Revolutieplein opgesteld stond. Mevrouw Roland keek er naar. Een bittere lach verrok haar mooi gelaat en duidelijk gaf zij haar mening te kennen :

— Vrijheid, wat wordt ge geweld aangedaan !

De knechten van Sanson trokken haar naar het fatale mes, maar zij stootte ze van zich af en bracht een opperste groet aan het beeld van haar ideaal. Een minuut later was zij de eeuwigheid ingegaan.





# HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT



# HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT.

---

(Vervolg)

— Tot wederziens, heer deurwaarder.

— Uw dienaar, heer dokter.

Beiden vervolgden hun weg.

De geneesheer was geweldig ontroerd; dit was de oorzaak dat hij zo schielijk van de deurwaarder scheidde, en de naam van Hendrik van Heverboom, die het huis had onteigend, scheen hem zo onheilspellend, dat hij besloot, zich eerst van de waarheid te vergewissen, vooraleer Joseph zijn genegenheid te onttrekken.

Hij maakte dan het bezoek bij zijn zieke klanten zo kort mogelijk, zodat het nog niet volkomen donker was, toen hij zich aan de bedsponde van de lijdende Brigitta bevond.

De bakkerin bevond zich nog in het huis. Zij had de kinderen verpleegd en nu verzorgde zij de gekwetste, in afwachting van dokter Meert.

De man vond Brigitta veel beter; hij poogde haar gerust te stellen over haar echtgenoot, en beweerde zelfs dat zijn aanhouding aanleiding zou geven om zijn handel op te beuren.

Deze op niets steunende woorden brachten tot leniging van de zieke bij. Toen de dokter eindelijk, na een krachtig geneesmiddel te hebben voorgeschreven, de kamer verliet, wenkte hij de bakkerin in de winkel.

— Goede vrouw, zegde hij, mij dunkt dat gij bijzonder veel genegenheid koestert voor dit arm gezin. Gij zijt er mede bevriend, dat is zichtbaar, en ik twijfel niet of gij zijt gewoon dagelijks bij elkander te komen. Zoudt gij mij niet kunnen zeggen of Joseph Verboelen gisteren avond gedurende enige tijd uit zijn woning is geweest?

— Uit zijn woning, mijnheer? O, neen, hij is gisteren kort na de middag thuisgekomen, na door zijn oom te zijn afgewezen, en hij heeft zijn vrouw niet meer verlaten. De man was door droefheid overstelpt, toch was hij niet aan het eind van zijn lijden. Hij had eertijds van de heer van Heverboom geld in leen ontvangen op zijn huis. Dat hij de geleende penningen op tijd en stond heeft teruggegeven, daar kan ik of mijn man niet aan twifelen, want toen hij zich bereidde het geld naar het kasteel te dragen, toonde hij ons de beurs en zegde, dat dit een van de schoonste dagen van zijn leven was, daar hij zijn schuld kon vereffenen. Echter schijnt de heer van Heverboom dit vergeten te zijn, daar de deurwaarder, Polycarpus Verstieren, hem is komen onteigenen, met vermaan zijn huis binnen de drie dagen te verlaten. Dit had de sukkelaar gans terneergedrukt. Zijn kreupele vrouw, die reeds ziekelijk was, werd er zo van ontsteld, dat wij het raadzaam vonden, bij haar in de nacht te waken. Heden morgen had mijn man Joseph aangeraden de heer van Heverboom te gaan spreken, in de overtuiging dat deze heer de deurwaarder door een misverstand had gezonden en de goede man zou deze



raad voorzeker gevolgd hebben, had zijn aanhouding hem dit niet belet.

— Maar weet ge niet of er gedurende de avond of 's nachts iemand anders in het huis van Joseph is geweest?

— Niemand, mijnheer, dan een pater Capucijn, die aan de arme mensen een zekere som geld is komen storten, op afkorting van een som, die een verkoper hun nog was verschuldigd.

— Zijt gij daar zeker van?

— Zeer zeker, mijnheer.

Dokter Meert bleef enige ogenblikken in overweging. Hij overlegde in zichzelf dat de vermoorde reeds lang bevriend was geweest met Hendrik van Heverboom, en al wie met deze in aanraking was geweest, gaf de eerlijke man veel stof tot nadenken.

— Vrouw, zegde hij, men beschuldigt Joseph Verboelen gisteren nacht of in de avond zijn oom te hebben vermoord, maar indien gij waarheid spreekt en Joseph zijn huis niet heeft verlaten, kan hij onmogelijk de moord hebben gepleegd.

— Joseph zijn oom vermoord? sprak de goedgehartige vrouw, verontwaardigd de handen samenvouwend, ach, grote hemel, welk wangedrocht durft hem daarvan beschuldigen?

— Het is zo, zei de geneesheer, maar ik geloof dat het gemakkelijk zal zijn de onschuld van Joseph te bewijzen.

— Dat geloof ik ook, mijnheer.

— Maar alvorens een poging tot vrijstelling van de verdachte te beproeven, zou ik uw man wenssen te spreken.

— Dit is gemakkelijk, mijnheer, hij heeft zoëven het brood uit de oven getrokken, aanstonds is hij tot uw dienst.

En de bakkerin verliet speedig het huis, om kort daarop met haar man terug te keren.

— Hier is mijn man, riep zij uit, en ik ben verzekerd, dat hij zal kunnen bevestigen wat ik u reeds zegde.

Hierop ging de vrouw naar huis, om op de winkel te passen.

Toen de heer Meert zich met de bakker alleen bevond, verklaarde hij deze, onder welke zware vermoedens men zijn buurman had aangehouden, en sprak over de verklaring van zijn vrouw, dat Joseph gedurende al de tijd, waarin de moord gepleegd zou zijn, zijn huis niet had verlaten. Ook sprak hij over het bezoek van de pater Capucijn.

— De verklaring van mijn vrouw is juist, antwoordde de bakker; ook is ons niemand komen storen dan de geestelijke, die er mij zeer zonderling uitzag.

— Hoe zo?

— Wel, mijnheer, een enkel ogenblik vatte ik kwade vermoedens op tegen die man, daar hij mij alles zo navorsend scheen gade te slaan. Dit duurde echter maar één ogenblik en ik zou mij hebben kunnen vergissen.

— Wie weet, antwoordde de dokter, aan de loze Hendrik denkend, wie weet, misschien was uw wantrouwen gegrond, maar zoudt gij al de verklaringen, die gij mij gedaan hebt, bij de schout staande houden?

(Wordt vervolgd).